

नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ४६) काठमाडौं, पुस १५ गते २०५३ साल (अतिरिक्ताङ्क ५० (घ+१))

भाग ३

श्री ५ को सरकार

अर्थ मन्त्रालयको सूचना

बीमा (पहिलो संशोधन) नियमावली, २०५३

बीमा नियमावली, २०४६ लाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले, बीमा ऐन, २०४६ को दफा ४७ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ (१) यो नियमहरूको नाम “बीमा (पहिलो संशोधन) नियमावली, २०५३” रहेको छ ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. बीमा नियमावली, २०४६ को नियम ५ मा संशोधन: बीमा नियमावली, २०४६ (यसपछि “मूल नियमावली” भनिएको) को नियम ५ को उपनियम (१) को खण्ड (ङ) पछि देहायको खण्ड (च) थपिएको छ ।

“(च) विविध बीमा ।”

३. मूल नियमावलीको नियम ७ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम ७ को उपनियम (२) को खण्ड (ङ) झिकिएको छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

४. मूल नियमावलीमा नियम ११ क. थप: मूल नियमावलीको नियम ११ पछि देहायको नियम ११ क. थपिएको छ

“११क. बीमा व्यवसायमा लगाइएको रोक फुकुवा गर्ने” (१) ऐनको दफा १२क.

बमोजिम बीमा व्यवसायमा लगाइएको रोकको सम्बन्धमा हाल त्यस्तो रोक लगाई २६नु पर्ने अवस्था विद्यमान नरहेको भनी सम्बन्धित बीमकले त्यस्तो अवस्था विद्यमान नरहेको मितिले पैंतीस दिनभित्र आवश्यक प्रमाणहरूसमेत संलग्न राखी समितिसमक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम दिइएको निवेदनमा उल्लिखित अवस्थाहरू तथा सो साथ संलग्न प्रमाणहरू सन्तोषजनक देखिएमा समितिले बीमा व्यवसायमा लगाइएको रोक फुकुवा गर्न सक्नेछ। समितिले यसरी बीमा व्यवसायमा लगाइएको रोक फुकुवा गर्दा त्यसरी फुकुवा गर्ने रोक आंशिक रोक भए दश हजार रुपैयाँ र पूर्ण रोक भए पच्चीस हजार रुपैयाँ सम्बन्धित बीमकलाई जरिवाना गरी बीमा व्यवसायमा लगाइएको त्यस्तो रोक फुकुवा गर्न सक्नेछ।

स्पष्टीकरण: यस नियमको प्रयोजनको लागि-

(१) “पूर्ण रोक” भन्नाले बीमकले बीमा व्यवसायका सम्बन्धमा गर्ने सम्पूर्ण कारोबार संचालन गर्न नपाउने गरी लगाइएको रोक सम्झनुपर्छ।

(२) “आंशिक रोक” भन्नाले बीमकले बीमा व्यवसायका सम्बन्धमा गर्ने सम्पूर्ण कारोबारमध्ये कुनै एक वा एकभन्दा बढी कारोबार संचालन गर्न नपाउने गरी लगाइएको रोक सम्झनु पर्छ।

५. मूल नियमावलीको नियम १३ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम १३ मा देहायको स्पष्टीकरण थपिएको छ -

स्पष्टीकरण यस नियमको प्रयोजनको लागि “वित्तीय स्वार्थ” भन्नाले बीमकको संचालक वा निजको एकाघर परिवारका सदस्यले कुनै कम्पनी वा संगठित संस्थाको चुक्ता पूँजीको दश प्रतिशत वा सो भन्दा बढी रकमको छुट्टा छुट्टै वा संयुक्त रूपमा शेयर खरिद गरेको रहेछ भने त्यस्तो कम्पनी वा संगठित संस्थामा बीमकको संचालकको वित्तीय स्वार्थ निहित रहेको मानिनेछ।”

(२)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

६. मूल नियमावलीमा नियम १५क थप: मूल नियमावलीको नियम १५ पछि देहायको नियम १५क. थपिएको छ:-

“१५क. जीवन बीमा तथा निजीवन बीमा व्यवसाय गर्दै आएका बीमकले अलग

अलग संस्थाको रूपमा बीमा व्यवसाय गर्नुपर्ने: (१) यो नियम प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि जीवन बीमा तथा निजीवन बीमा व्यवसाय संचालन गर्ने गरी दर्ता भई जीवन बीमा तथा निजीवन बीमा व्यवसाय संचालन गर्दै आएका बीमकले समितिले तोकेको मितिदेखि जीवन बीमा र निजीवन बीमा व्यवसाय गर्ने अलग-अलग संस्थाको रूपमा बीमा व्यवसाय गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम जीवन बीमा र निजीवन बीमा व्यवसाय गर्ने अलग-अलग संस्थाको रूपमा बीमा व्यवसाय गर्दा बीमकले देहायका शर्तहरू पूरा गर्नु पर्नेछ ।

(क) प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीमा संशोधन गरी गर्दै आएको दुई बीमा व्यवसायमध्ये कुनै एक बीमा व्यवसाय मात्र गर्ने व्यवस्था गर्ने र अर्को बीमा व्यवसाय संचालन गर्नको निमित्त प्रचलित कानूनका अधीनमा रही अर्को संस्था खडा गर्ने ।

(ख) खण्ड (क) बमोजिम बीमा व्यवसाय गर्ने अलग अलग संस्थाको व्यवस्थापन अलग-अलग रूपमा गर्ने ।

(ग) प्रत्येक संस्थाको लागि अलग-अलग रूपमा भुक्तानी पूँजी उठाउने व्यवस्था गर्ने ।

(घ) जीवन बीमा र निजीवन बीमा व्यवसाय अलग-अलग ढंगबाट संचालन गर्ने सम्बन्धमा समितिले तोकिदिएका अन्य शर्तहरू पूरा गर्ने ।

(३) उपनियम (१) र (२) बमोजिम जीवन बीमा र निजीवन बीमा व्यवसाय गर्ने अलग-अलग संस्थाको रूपमा बीमा व्यवसाय गर्दा बीमकले ऐनको दफा २१ बमोजिमको बीमा कोषमा जम्मा रहेको रकममध्ये जीवन बीमातर्फको रकम जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने संस्थाको नाममा र निजीवन बीमातर्फको रकम

(३) 628

निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने संस्थाको नाममा छुट्टा छुट्टै बीमा कोष खडा गरी जम्मा गर्नु पर्नेछ ।”

७. मूल नियमावलीको नियम १८ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम १८ को उपनियम (२) पछि देहायको उपनियम (३) थपिएको छ:-

“(३) उपनियम (२) बमोजिम समितिद्वारा निर्धारित बीमा शुल्कको दरमा फरक पर्ने गरी कुनै बीमकले बीमा व्यवसाय गरे गराएमा समितिले त्यस्तो बीमकले गर्दै आएको बीमा व्यवसायलाई पूर्ण वा आंशिक रूपमा रोक लगाई वा रद्द गरी त्यस्तो बीमा व्यवसाय त्यस भन्दा अघि अन्य कुनै बीमकले गर्दै आएको भए सो बीमा व्यवसाय पूर्व बीमक नै र पूर्व बीमक नभएको अवस्थामा अन्य बीमकमा हस्तान्तरण गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।”

८. मूल नियमावलीको नियम २१ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम २१ को खण्ड (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ग) राखिएको छ :

“(ग) समिति वा समितिबाट मान्यता प्राप्त गरेको संस्थाले बीमा अभिकर्ताको लागि सञ्चालन गरेको तालीममा सहभागी भई तालीम पूरा गरेको प्रमाणपत्र प्राप्त गरेको हुनु पर्ने ।”

९. मूल नियमावलीको नियम २६ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम २६ मा रहेका “दफा ३०” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “दफा ३०क” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् र सोही नियममा रहेका “सम्बन्धित बीमकको सिफारिश सहित” भन्ने शब्दहरू झिकिएका छन् ।

१०. मूल नियमावलीको नियम २७ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम २७ को-

(१) उपनियम (१) मा रहेका “नियम २५” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “नियम २८” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२) उपनियम (२) मा रहेको “दुई हजार पाँचसय रूपैयाँ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “नियम २८ क बमोजिम “क” वर्गको इजाजतपत्र भए दश हजार रूपैयाँ, “ख” वर्गको इजाजतपत्र भए पाँच हजार रूपैयाँ र “ग” वर्गको इजाजतपत्र भए दुई हजार पाँचसय रूपैयाँ” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

११. मूल नियमावलीको नियम २८ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम २८ को-

(१) खण्ड (क) को शुरूमा “बीमकको अधिकृतस्तरको पदमा रही” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

७२०

(४)

(२) खण्ड (ग) मा रहेका “ओभरसियरको रूपमा” भन्ने शब्दहरूपछि “सरकारी वा गैर सरकारी संस्थामा” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(३) खण्ड (घ) को शुरुमा “समितिबाट” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

१२. मूल नियमावलीमा नियम २८क. थप: मूल नियमावलीको नियम २८ पछि देहायको नियम २८क. थपिएको छ:-

“२८क. सर्भेयरको वर्गीकरण: सर्भेयरको इजाजतपत्र प्राप्त गरी सर्भेयरको रूपमा काम गर्दै आएका देहायका अवधि पूरा गरेका सर्भेयरलाई यो नियम प्रारम्भ भएपछि देहायबमोजिम वर्गीकरण गरी सर्भेयरको इजाजतपत्र दिइनेछ:-

(क) पन्ध्र वर्षभन्दा बढी अवधि नियमित रूपमा सर्भेयरको रूपमा काम गरेको सर्भेयरलाई “क” वर्ग ।

(ख) दश वर्षदेखि पन्ध्र वर्षसम्म नियमित रूपमा सर्भेयरको रूपमा काम गरेको सर्भेयरलाई “ख” वर्ग ।

(ग) दश वर्षभन्दा कम अवधि नियमित रूपमा सर्भेयरको रूपमा काम गरेको सर्भेयरलाई “ग” वर्ग ।

१३. मूल नियमावलीको नियम २६ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम २६ को उपनियम (१) मा रहेका “दुई हजार पाँचसय रुपैयाँ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “क” वर्गको इजाजतपत्र भए दश हजार रुपैयाँ, “ख” वर्गको इजाजतपत्र भए पाँच हजार रुपैयाँ र “ग” वर्गको इजाजतपत्र भए दुई हजार पाँचसय रुपैयाँ भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१४. मूल नियमावलीमा परिच्छेद-५क थप: मूल नियमावलीको परिच्छेद-५ पछि देहायको परिच्छेद ५क थपिएको छ

परिच्छेद-५क

दलाल सम्बन्धी व्यवस्था

३०क. दलालको इजाजतपत्रको लागि निवेदन दिनु पर्ने ऐनको दफा ३०ख बमोजिम दलालको रूपमा काम गर्न चाहने नियम ३०ग. मा उल्लेखित योग्यता पुगेको व्यक्तिले अनुसूची-१७ बमोजिमको ढाँचामा दलालको इजाजतपत्रको लागि समितिको कार्यालयमा निवेदन दिनुपर्नेछ ।

६३१ (५)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३०ख. दलालको इजाजतपत्र दिनुपर्ने (१) नियम ३०क. बमोजिम दलालको इजाजतपत्रको लागि निवेदन प्राप्त भएपछि समितिले नियम ३०ग. बमोजिम निवेदकको योग्यता पुगे नपुगेको जाँचबुझ गरी निजलाई दलालको रूपमा इजाजतपत्र दिन उपयुक्त देखेमा निवेदकको नाम अनुसूची-१८ बमोजिमको दर्ता किताबमा दर्ता गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदकको नाम दर्ता किताबमा दर्ता गरिसकेपछि समितिले निवेदकसँग दलालको इजाजतपत्र बापत पच्चीस हजार रुपैयाँ दस्तुर लिई त्यस्तो निवेदकलाई अनुसूची १९ बमोजिमको ढाँचामा दलालको इजाजतपत्र दिनु पर्नेछ ।

३०ग. दलालको लागि योग्यता: दलालको इजाजतपत्रको लागि निवेदन दिने व्यक्तिले देहायका शर्तहरू पूरा गर्नु पर्नेछ ।

(क) प्रचलित कानूनको अधीनमा रही संगठित संस्थाको रूपमा मान्यता प्राप्त गरेको हुनु पर्ने ।

(ख) संगठित संस्थाको अधिकृत पूँजी समितिले तोकिए बमोजिम हुनु पर्ने ।

तर समितिले अधिकृत पूँजी निर्धारण गर्दा निश्चित मार्गदर्शन बनाई निर्धारण गर्नु पर्नेछ ।

(ग) संगठित संस्थाको अधिकृत पूँजीको पच्चीस प्रतिशत रकम कुनै वाणिज्य बैंकको मुद्दती खातामा जम्मा गर्नु पर्ने ।

(घ) संगठित संस्थाको मुख्य व्यवस्थापक भई काम गर्ने व्यक्ति बीमा सम्बन्धी कार्यमा पन्ध्र वर्षको अनुभव प्राप्त गरेको हुनु पर्ने ।

(ङ) समितिले तोकिएका अन्य शर्तहरू पूरा गर्नु पर्ने ।

३०घ. दलालको इजाजतपत्र नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था: (१) दलालको आफ्नो इजाजतपत्र नवीकरण गराउनको लागि ऐनको दफा ३१ को उपदफा (१) बमोजिमको म्याद भित्र नवीकरण दस्तुर बापत पच्चीस हजार रुपैयाँ समेत संलग्न राखी अनुसूची-२० बमोजिमको ढाँचामा समितिको कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ । यसरी निवेदन प्राप्त भएमा समितिले त्यस्तो दलालको इजाजतपत्र नवीकरण गरिदिनु पर्नेछ ।

(६)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको म्यादभित्र कुनै दलालले आफ्नो इजाजतपत्र नवीकरणको लागि निवेदन दिन नसकेको कारण खुलाई समितिको कार्यालयमा निवेदन दिएमा सो कारण मनासिव देखिएमा समितिले नवीकरणको म्याद नाघेको पहिलो दुई महिनासम्मको लागि पाँच हजार रुपैयाँ र त्यस पछिको चार महिनासम्मको लागि प्रतिदिन दुई सय रुपैयाँ थप दस्तुर लिई त्यस्तो इजाजतपत्र नवीकरण गरिदिन सक्नेछ ।

३०ड. दलालको इजाजतपत्र दिन रोक लगाउन सक्ने: यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि बीमा व्यवसायको बजार सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान तथा मूल्यांकनको आधारमा समितिले बीमक बीमक बीच माध्यमको रूपमा काम गर्न कसैलाई पनि कुनै निश्चित अवधिसम्मको लागि दलालको इजाजतपत्र नदिने गरी रोक लगाउन सक्नेछ ।

च. दलालको इजाजतपत्र खारेज: कुनै दलालको इजाजतपत्र ऐनको दफा ३३ बमोजिम खारेज भएमा त्यसरी खारेज भएको मितिले पाँच वर्षसम्मको अवधिको लागि निजलाई दलालको रूपमा काम गर्नको लागि अर्को इजाजतपत्र दिइने छैन ।”

१५. मूल नियमावलीको नियम ३३ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम ३३ को,—

(१) उपनियम (१) पछि देहायको उपनियम (१क), (१ख) र (१ग) थपिएका छन्:—

“(१क) उपनियम (१) बमोजिम समितिमा उजुरी पर्न आएमा समितिले सम्बन्धित बीमकलाई पन्ध्र दिनभित्र कारण खुलाई लिखित जवाफ पेश गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(१ख) उपनियम (१क) बमोजिम लिखित जवाफ पेश हुन आएमा समितिले जाँचबुझ गरी आवश्यक भए बीमक वा बिमितसँग अन्य कुरा बुझ्न वा अन्य आवश्यक कागजात तथा विवरण पेश गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(१ग) उपनियम (१क) वा (१ख) बमोजिम लिखित जवाफ वा आवश्यक कागजात वा विवरण पेश हुन नआएमा समितिले त्यस्तो उजुरी उपर एकतर्फी निर्णय गरी सोको जानकारी सम्बन्धित बीमकलाई दिनु पर्नेछ ।”

(७)

(२) उपनियम (३) खारेज गरिएको छ ।

१६. मूल नियमावलीमा नियम ३६क., ३६ख. र ३६ग. थप: मूल नियमावलीको नियम ३६ पछि देहायको नियम ३६क., ३६ख. र ३६ग. थपिएका छन्:-

“३६क सवारी दुर्घटना बिमा गर्ने बिमितलाई प्रमाणपत्र दिनुपर्ने बिमकले सवारी दुर्घटना बिमा गर्ने बिमितलाई अनुसूची- २१ बमोजिमको ढाँचामा बीमाको प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ ।

३६ख. कानून अधिकृत नियुक्त गर्नु पर्ने: बिमकले नेपाल अधिराज्य भित्रको आफ्नो प्रधान कार्यालयमा पूरा कार्यालय समय काम गर्ने एक कानून अधिकृत नियुक्त गर्नु पर्नेछ ।

३६. ग बीमा शुल्क नबुझाएसम्म कारोवार भएको नमानिने: बिमितले बीमकसित बीमा गरे बापत बुझाउनु पर्ने बीमा शुल्कको रकम नबुझाएसम्म निजहरूको बीचमा बीमा सम्बन्धी कारोवार भएको मानिने छैन ।”

१७. मूल नियमावलीको नियम ३७ मा संशोधन मूल नियमावलीको नियम ३७ को उपनियम (१) को ठाउँ-ठाउँमा रहेका “बीमा अभिकर्ता वा सर्वेयर” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “बीमा अभिकर्ता सर्वेयर वा बलाल” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१८. मूल नियमावलीको अनुसूची-५ खण्ड “ग” मा संशोधन मूल नियमावलीको अनुसूची-५ खण्ड “ग” को तेश्रो महलमा रहेका “व्यहोरिएको तर जानकारीमा नआएका पक्षको लागि छुट्याइएको खूद व्यवस्था” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “जानकारीमा आएको तर भुक्तानी नगरिएका पक्षको लागि छुट्याइएको खूद व्यवस्था” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१९. मूल नियमावलीको अनुसूची-७ मा संशोधन मूल नियमावलीको अनुसूची-७ मा रहेका “बीमा अभिकर्ता भई काम गर्ने इजाजतपत्रको लागि” भन्ने शब्दहरू पछि “तालिम पूरा गरेको प्रमाणपत्र तथा” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

२०. मूल नियमावलीको अनुसूची-१२ मा संशोधन मूल नियमावलीको अनुसूची-१२ मा रहेका “उपदफा (१) बमोजिम” भन्ने शब्दहरू पछि “..... वर्गको” भन्ने शब्द थपिएको छ ।

(८)

२१. मूल नियमावलीको अनुसूची-१३ मा संशोधन: मूल नियमावलीको अनुसूची-१३ मा रहेको "आ. व." भन्ने शब्दको तल "सर्भेयरको वर्ग" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।
२२. मूल नियमावलीको अनुसूची-१४ मा संशोधन: मूल नियमावलीको अनुसूची-१४ मा रहेका "उपनियम (२) बमोजिम" भन्ने शब्दहरू पछि "... वर्गको" भन्ने शब्दहरू थपिएको छ।
२३. मूल नियमावलीको अनुसूची-१५ मा संशोधन: मूल नियमावलीको अनुसूची-१५ मा रहेका "मा लिएको" भन्ने शब्दहरू पछि "... वर्गको" भन्ने शब्द थपिएको छ।
२४. मूल नियमावलीको अनुसूची-१६ मा संशोधन: मूल नियमावलीको अनुसूची-१६ मा रहेका "बीमा अभिकर्ता। सर्भेयरको" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "बीमा अभिकर्ता। सर्भेयरको। दलालको" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।
२५. मूल नियमावलीमा अनुसूची १७, १८, १९, २० र २१ थप: मूल नियमावलीको अनुसूची-१६ पछि देहायका अनुसूची १७, १८, १९, २० र २१ थपिएका छन्-

अनुसूची-१७

(नियम ३०क. संग सम्बन्धित)

दलालको दर्ताको लागि निवेदन

श्री अध्यक्ष,
बीमा समिति ।

बीमा ऐन, २०४६ को दफा ३०ख. को उपदफा (१) तथा बीमा नियमावली, २०४६ को नियम ३०क. बमोजिम दलालको रूपमा नाम दर्ता गरी प्रमाण-पत्र पाउनको निमित्त लाग्ने पच्चीस हजार रूपैयाँ दस्तुर सहित बेहायका विवरणहरू खुलाई निवेदन गरेको छु ।

१. संस्थाको नाम:-
२. प्रधान कार्यालयको ठेगाना-
 - (क) अञ्चल- (ख) जिल्ला-
 - (ग) नगर । गाउँ:- (घ) टेलिफोन:-
३. अधिकृत पूँजी:-
४. नेपाल अधिराज्यभित्रका प्रधान तथा शाखा कार्यालयहरूको नाम र ठेगाना-
५. प्रमुख व्यवस्थापकको नाम र ठेगाना-
६. लेखापरीक्षकको नाम र ठेगाना-
७. कर्मचारीहरूको संख्या-
 - (क) नेपाली नागरिक-
 - (ख) गैर नेपाली नागरिक -
८. संगठित संस्था दर्ता गराएको प्रमाण-पत्रको प्रतिलिपि-
९. समितिले तोकिएको अन्य शर्तहरू -

निवेदकको,
सही-
नाम-
ठेगाना-
मिति-